

Příloha k Průvodci pro přípravu obcí na požadavky GDPR

Modelová situace obce

20. Fungování obecní policie

Životní situace:

Jak dopadá nová právní úprava ochrany osobních údajů na práci s osobními údaji při výkonu funkce obecní policie? Mění se pravidla pro fungování městských kamerových systémů, které spravuje obecní policie? A jak je upraveno předávání osobních údajů mezi obecní policií a dalšími úseky obecního úřadu (např. přestupkovým oddělením), eventuálně jinými orgány veřejné moci (např. státní policie)?

Popis životní situace:

Podle zvláštní právní úpravy obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu kromě jiného chrání veřejný pořádek. V souladu s tímto speciálním právním předpisem může obec k zabezpečení místních záležitostí a veřejného pořádku ukládat povinnosti obecně závaznou vyhláškou. Může zejména stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci, nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, na veřejném prostranství zakázat. K zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku může obec zřizovat i obecní policii a projednávat vybrané přestupky v řízení o přestupcích. Starosta obce dále může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku prostřednictvím, a to mj. prostřednictvím tzv. koordinační dohody podle § 16 zákona o Policii České republiky.

Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou. Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví zvláštní zákon. Posláním obecní policie a jejím hlavním úkolem je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v působnosti obce, a to zejména formou preventivního působení a fyzické přítomnosti strážníků na veřejných prostranstvích obce. Mezi prostředky kontroly dodržování obcí uložených povinností náleží i kamerový systém, jehož provoz je svěřen obecní policii.

Posouzení z pohledu ochrany osobních údajů:

Zpracování osobních údajů policií je upraveno zejména v ustanovení § 12, § 11a, § 24a, § 24b a § 26 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Obecní policie je v rozsahu nezbytném k plnění svých úkolů oprávněna vyžadovat poskytnutí údajů z informačních systémů např. o osobě mladší 18 let, které poskytuje sociálně-právní ochrana dětí podle zvláštního právního předpisu, nebo o omezení svéprávnosti. Dožádaný orgán, který požadované údaje ve svém informačním systému vede, je povinen je obecní policii poskytnout, pokud mu v tom nebrání plnění nebo dodržování povinností podle zvláštních předpisů. V případě, že na straně obecní policie a dožádaných orgánů jsou splněny technické a bezpečnostní podmínky, může dožádaný orgán, který je zároveň správcem informačního systému, údaje poskytnout způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup. Z uvedených skutečností lze odvodit, že obecní policie pro plnění svých úkolů je oprávněna zpracovávat i zvláštní kategorie osobních údajů.

Zaměstnanci obce zařazení k obecní policii jsou oprávněni zpracovávat osobní údaje a současně jsou povinni chránit osobní údaje ve smyslu právních předpisů týkajících se ochrany osobních údajů. Pokud osoba, která není strážníkem ani čekatelem, povinnost zachovávat zákonnost zpracování osobních údajů poruší, je postihována stejně jako každá jiná osoba, která poruší zákon, resp. povinnosti stanovené zaměstnancům v rámci realizace jejich pracovního poměru. Mohou tedy být za toto

pochybení v méně závažných případech kárně potrestání, může jim být sníženo osobní ohodnocení, uplatněna vůči nim náhrada škody obcí jako zaměstnavatelem a nebo v obzvláště závažných případech porušení právních předpisů to může být posouzeno jako zvlášť hrubé porušení právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci zaměstnancem a tedy i důvod k okamžitému zrušení pracovního poměru.

V souvislosti s činností obecní policie a její souvislostí s problematikou ochrany osobních údajů vzniká řada dotazů, které souvisejí s touto nebo s jinými modelovými situacemi. Konkrétně jde o dotazy:

- Jak městská policie a pověřenci pro ochranu osobních údajů - vztahuje se na ni činnost obecního pověřence? Nebo má mít obecní policie pověřence vlastního?
 - Obecní policie je orgánem obce a nemá právní subjektivitu. Pověřenec obce tedy bude poskytovat svou podporu v oblasti zpracování osobních údajů i obecní policii.
- Jak se zveřejněním kontaktů, fotografií apod. na městské strážníky na webu/místním tisku apod.?
 - Této problematice se věnují samostatné modelové situace Požadavky na uveřejňování informací na webu obce a Požadavky na uveřejňování informací v místních periodících. V principu lze říci, že právním titulem ke zveřejnění těchto informací je veřejný zájem na tom, aby občané obce i jiné osoby v obci se pohybující měly informace o osobách vykonávajících službu u obecní policie a ke zveřejnění těchto údajů tedy nebude zapotřebí souhlasu strážníků ani ostatních osob vykonávajících službu u obecní policie.

Účel zpracování osobních údajů:

Základním účelem zpracování zde bude, v souladu se zákonem o obecní policii, realizace hlavního úkolu obecní policie, tedy „zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce“ a plnění dalších souvisejících úkolů, které jsou stanoveny v § 2 zákona o obecní policii, jako je přispívání k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlížení na dodržování pravidel občanského soužití, dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, podílení se na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku, podílení se na prevenci kriminality v obci, dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci, odhalování přestupků, jejichž projednávání je v působnosti obce a poskytování údajů obecní policii za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra. Specificky pak účely zpracování mohou být zabezpečování veřejného pořádku prostřednictvím kamerových systémů, zpracování osobních údajů pro účely řešení přestupkové agendy nebo evidence osobních údajů souvisejících s dokumentací zákroků strážníků v konkrétních případech (viz § 24b odst. 1 zákona o obecní policii).

Systém provozu kamerových systémů ve správě obecní policie se v souvislosti účinností GDPR nikterak zásadně nemění.

V případě činnosti obecní policie je právním titulem pro zpracování údajů vždy plnění právní povinnosti zakotvené v zákoně o obecní policii a na něj navazující obecní vyhlášce, tedy právní titul upravený v čl. 6 odst. 1 písm. c) obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

Rozsah zpracovávaných osobních údajů:

Pro účely činnosti obecní policie je možné zpracovávat pouze osobní údaje, jejichž zpracování je nezbytné ve vztahu k danému účelu zpracování, tedy zejména k zajištění veřejného pořádku prostřednictvím plnění výše popsanych úkolů obecní policie. V rámci zásady minimalizace zpracování

údajů je nutné, aby se obecní policie vyvarovala shromažďování a zpracování údajů, jejichž rozsah by šel nad rámec daného účelu.

Příklady:

- *Zcela zjevně nad rámec činností směřujících k zajišťování veřejného pořádku by šlo umístění nebo nasměrování kamerového systému do prostor, které nejsou veřejnými prostory, například na soukromý pozemek, do soukromého podniku nebo v prostorách, kde lze předpokládat shromažďování osobních údajů zvláštních kategorií a nebo vysoce citlivých osobních údajů (např. čekárny a ordinace lékařů, veřejné toalety nebo převlékárny městského koupaliště).*
- *Obecní policie může vyžadovat prokázání totožnosti od fyzické osoby pouze v případech, které jsou vyjmenovány v zákoně o obecní policii (§ 12 odst. 2) a získané údaje použít pouze pro ztotožnění dané osoby v případech přesně zákonem specifikovaných. V jiných případech, než stanoví zákon o obecní policii a v rozsahu širším, než zákon stanoví (tedy co do zjištění jména, příjmení, data narození, rodného čísla a bydliště ztotožňované osoby) nemá obecní policie právo totožnost osob zjišťovat ani zpracovávat.*
- *Velmi často probíraným tématem v souvislosti s činností obecní policie jsou obecní kamerové systémy. Záznamy z kamerového systému jsou ukládány na dobu schválenou ÚOOÚ na základě aktuálně platné právní úpravy, maximálně pak na dobu 14 dní, a následně jsou přepisovány novým záznamem. Není jasně stanoven způsob zveřejnění informace o provozování stálého automatického technického systému, půjde však o takovou formu, která je dostupná pro všechny občany obce a pro všechny osoby, které se na území dané obce zdržují např. internetové stránky obce. Přístup ke kamerovým systémům a nakládání s osobními údaji musí být upraveny vnitřním předpisem, který stanovuje opatření k ochraně osobních údajů zpracovávaných prostřednictvím kamerového systému s pořizováním záznamu. Obsahem vnitřního předpisu by měla být zejména informace o době uchování kamerového záznamu, okruhu osob, které jsou oprávněny v reálném čase i ze záznamu sledovat provoz kamerových systémů i o způsobu zabezpečení kamerového systému proti neoprávněnému přístupu.*
- *Dalším častým příkladem je zveřejňování informací o udílení pokut a nebo zadržení obecní policií. Zde by všechny zveřejněné informace měly být důsledně anonymizovány. Mezi zveřejněnými informacemi může být pouze údaj o spáchaném přestupku, naopak vypuštěny resp. anonymizovány by měly být údaje o konkrétním vozidle, kterého bylo ke spáchání přestupku použito, jménu a dalších identifikačních údajích přestupce apod.*

Pravidla pro zpracování osobních údajů:

Činnost obecní policie má souvislost zejména s právem subjektů údajů na informace o způsobu, účelu a podmínkách zpracování jejich osobních údajů v případech, kdy jsou od subjektů údajů získány přímo (čl. 13 GDPR) nebo je obecní policie získá odjinud (čl. 14 GDPR).

Subjekt údajů – osoba, která je v rámci činnosti obecní policie při zajišťování veřejného pořádku ztotožňována, vůči které obecní policie zasahuje nebo jiným způsobem přichází do kontaktu s jejími osobními údaji – by tedy v okamžiku zahájení zpracování jejich údajů měl být informován o všech souvislostech zpracování jejich údajů obecní policií i o tom, komu eventuálně její údaje mohou být dále předány (v případě obecní policie zejm. v souladu s § 24a odst. 2 zákona o obecní policii půjde o možné předání policii, orgánům obce a dalším orgánům veřejné moci, je-li to nutné k plnění jejich úkolů). Stejně jako u ostatních druhů zpracování osobních údajů v prostředí obce subjekt údajů může

obdržet tuto informaci v obecné podobě, a to i odkazem na prostředky umožňující dálkový přístup k informaci (webová stránka obce nebo obecní policie) a nebo je, v případě, že je to vzhledem k okolnostem vhodné, je může informaci obdržet v individualizované podobě.

Příklady:

- *K zahájení zpracování osobních údajů nedochází v případech, kdy je předmětná osoba jako subjekt údajů součástí záznamu městského kamerového systému. Údaje o jejím pohybu totiž sice jsou součástí záznamu, avšak do okamžiku, kdy by se údaje o dané osobě (která by např. byla automatizovanými systémy pro ztotožňování osob podle jejich fyzických znaků nebo způsobu pohybu) staly součástí evidence (např. trasování pohybu této osoby v rámci veřejného prostoru v obci na základě propojení několika kamer v kamerovém systému a ztotožnění dané osoby), se nejedná o zpracování osobních údajů ve smyslu GDPR. Informace o způsobu zpracování osobních údajů proto nemusí být subjektu údajů individuálně doručována, postačí obecná informace na webu obce o umístění městských kamerových systémů a směru jejich zaměření.*
- *V případě, kdy byla určitá osoba legitimována, tzv. ztotožněna, obecní policií a údaj o její totožnosti byl zaznamenán do evidence vedené strážníkem nebo jinou osobou působící u obecní policie, musí daná osoba jako subjekt údajů obdržet úplnou informaci o způsobu nakládání s jejími osobními údaji ve struktuře dle čl. 13 GDPR. Informace může být poskytnuta ve formuláři (v kterém eventuálně strážník může zaškrtnout relevantní předem daná pole) nebo i ústně, avšak vždy prokazatelným způsobem. Není zapotřebí informovat subjekt údajů o tom, co již ví (tj. např. které osobní údaje obecní policii v rámci svého ztotožnění předal).*

S realizací práva subjektu údajů na informace dle čl. 13 a čl. 14 GDPR souvisí i právo na přístup k údajům upravené v čl. 15 GDPR. To stanoví, že subjekt údajů má kdykoli v průběhu zpracování údajů na žádost právo získat potvrzení o tom, zda jeho osobní údaje jsou zpracovávány a rovněž tak na žádost obdržet kopii zpracovávaných osobních údajů. Realizace tohoto práva může být taktéž relevantní v prostředí činnosti obecní policie.

Příklad:

- *Realizací práva na přístup k údajům by nemělo být dotčeno právo třetích osob na ochranu soukromí. V případě, že subjekt údajů požádá o přístup ke svým osobním údajům, které o něm obecní policie zpracovává, neměla by jemu poskytnutá informace obsahovat osobní údaje třetích osob. Toho lze dosáhnout buď anonymizací informací poskytnutých v písemné podobě (resp. anonymizací všech osobních údajů vyjma osobních údajů žadatele) nebo poskytnutím informace např. o videodokumentaci vztahující se k žadateli (např. výpisu z evidence pohybu osob zaznamenané kamerovým systémem) v písemné podobě, která bude zahrnovat informace vztahující se pouze k žadateli a nikoli již ke třetím osobám.*

Pro činnost obecní policie platí striktně povinnost zajištění zákonnosti zpracování osobních údajů, tedy povinnost zpracovávat všechny osobní údaje výlučně v rozsahu zmocnění daného zákonem o obecní policii a na něj navazující obecní vyhláškou. Ve vztahu k tomuto zpracování je zapotřebí zajistit minimalizaci zpracování osobních údajů na údaje zcela nezbytné k provedení příslušného úkonu obecní policie a zajištění důvěrnosti nakládání s osobními údaji (k údajům mají přístup jen dotčení strážníci, čekatelé a jiní pracovníci obecní policie a starosta nebo člen zastupitelstva, který je pověřen řízením obecní policie). Tuto povinnost je zapotřebí obzvláště zdůraznit u městských kamerových systémů ve správě obecní policie, zásada důvěrnosti zpracování údajů platí i zde bez výjimky.

Je samozřejmě též dbát, stejně jako v rámci ostatních agend obce, na odpovídající zabezpečení zpracování osobních údajů.

Kdo má ke zpracovávaným osobním údajům přístup:

K osobním údajům zpracovávaným obecní policií mají samozřejmě přístup jednotlivé osoby vykonávající práci u obecní policie (avšak vždy pouze v rozsahu jim svěřené agendy) a dále osoby jim nadřizené (vedoucí služebny, určený strážník, ředitel obecní policie) a stejně tak i osoby v rámci obecního úřadu nebo zastupitelstva, v jejichž gesci je řízení obecní policie (starosta nebo jiný pověřený člen zastupitelstva) jako orgánu obce, eventuálně v návaznosti na přestupky řešené městskou policií i úsek obecního úřadu, v jehož gesci je řešení přestupků.

Při zpracování osobních údajů je zapotřebí dbát na dodržování zásady důvěrnosti zpracování a odpovědnosti správce, obec jakožto správce všech dat zpracovávaných obecní policií jakožto orgánem obce tedy odpovídá za dodržování všech svých povinností i v rámci činnosti obecní policie.

Je přitom třeba věnovat zvláštní pozornost rizikovým zpracováním osobních údajů, jako je provoz městských kamerových systémů, radarů a systémů pro měření rychlosti a současně i zpracování osobních údajů pro účely přestupkových řízení a taktéž předávání těchto údajů, a to nejen v rámci obecního úřadu, ale i mezi obcí a eventuálním externím provozovatelem kamerového systému. V posledním zmíněném případě je navýsost vhodné upravit povinnosti tohoto externího provozovatele ve smlouvě o provozování kamerového systému nebo ve speciální smlouvě o zpracování osobních údajů. V návaznosti na míru rizikovosti jednotlivých operací zpracování údajů je pak zapotřebí stanovit postup pro hlášení případů porušení zabezpečení údajů, provádění posouzení dopadů na ochranu osobních údajů apod.

Příklady dobré praxe při řešení modelové situace:

- ☺ *Provoz kamerového systému podle předem nastavených pravidel respektujících právo občanů na soukromí a ochranu jejich osobních údajů – tedy zejména přesné stanovení doby uchování kamerových záznamů (ne déle než 14 dnů) a odpovídající vymezení okruhu osob, které mají ke kamerovým záznamům přístup v souvislosti s plněním svých pracovních úkolů nebo služebního poslání.*
- ☺ *Zveřejnění informací o prostorách snímaných městským kamerovým systémem včetně informací o umístění kamer na webu obce.*
- ☺ *Publikace (v obecním zpravodaji, na webu obce a/nebo ve zveřejňovaných statistikách o činnosti obecní policie) pouze obecných informací o osobách kontrolovaných, pokutovaných nebo zadržovaných obecní policií bez uvedení jejich jména a příjmení nebo jiných údajů, které by mohly vést k jednoznačnému určení jejich totožnosti.*

Příklady špatné praxe při řešení modelové situace:

- ☹ *Publikace informací vedoucích k jednoznačné identifikaci konkrétní osoby, které byly zadrženy nebo pokutovány obecní policií, na webu obce nebo v obecním periodiku.*